

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 207/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí _____ v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti V. Ď., K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 104/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. Ď. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 104/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresný súd Martin je povinný uhradiť V. Ď. trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. D. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2013 faxom a 5. marca 2013 poštou doručená sťažnosť V. Ď., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 104/2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 29. októbra 2008 Okresnému súdu Košice – okolie návrh na začatie konania, ktorým sa domáhala určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru voči Matici slovenskej (ďalej len „žalovaná“).

Po postúpení veci je konanie okresným súdom vedené pod sp. zn. 5 C 104/2009. Prvýkrát bolo vo veci sťažovateľky meritórne rozhodnuté rozsudkom sp. zn. 5 C 104/2009 z 10. februára 2010 po dvoch uskutočnených pojednávaniach. Predmetný rozsudok bol Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zrušený uznesením sp. zn. 6 Co 139/2010 z 29. septembra 2010 z dôvodu väd konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že po vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie bolo vo veci nariadených päť pojednávanií (na 26. január 2011, 30. marec 2011,

27. apríl 2011, 25. máj 2011 a 13. september 2011), na ktorých sa sťažovateľka z dôležitých dôvodov nezúčastnila. Na pojednávania nariadené na 5. október 2011 a 2. november 2011 bola sťažovateľka predvolaná z nesprávnej adresy bydliska, teda sa ich nemohla zúčastniť. Z účasti na pojednávani nariadenom na 8. december 2011 sa sťažovateľka ospravedlnila z dôležitého dôvodu. Následne na pojednávani konanom 12. januára 2012 okresný súd vyhlásil rozsudok sp. zn. 5 C 104/2009, ktorý bol opätovne krajským súdom zrušený uznesením sp. zn. 6 Co 159/2010 z 31. júla 2012 podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP.

Po opakovanom vrátení veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie bolo pojednávanie v právnej veci sťažovateľky nariadené na 25. október 2012, ktoré bolo odročené na 21. november 2012. Z účasti na tomto pojednávani sa sťažovateľka z dôležitých dôvodov ospravedlnila.

Podľa sťažovateľky sa ďalšie pojednávanie malo uskutočniť 7. marca 2013 na okresnom súde, pričom časté a zbytočné predvolávania na okresný súd značne vzdialený od miesta jej bydliska sťažovateľku zaťažujú nákladmi na cestovnom. Sťažovateľka si ako príslušný súd preto zvolila Okresný súd Košice – okolie.

Prieťahy v konaní podľa sťažovateľky spôsobuje okresný súd, ktorý je „*miestne a vecne nezákonný*“ a konanie pred ním trvá už 4 roky.

Na základe uvedeného sťažovateľka v sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo V. Ď. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedených pod sp. zn. 5C104/09, pôvodne vedené pred Okresným súdom Košice – okolie porušené bolo.

V. Ď. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2. 500.- Eur /slovom dvetisícpäťsto eur/, ktoré je jej Okresný súd Martin povinný vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

Okresný súd Martin je povinný zaplatiť V. Ď. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 Eur na účet advokátky sťažovateľky JUDr. D. S., advokátke, K. “

V rámci prípravy predbežného prerokovania veci ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 294/13 z 2. apríla 2013, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 10. apríla 2013, chronologicky opísala priebeh napadnutého konania takto:

„- 01. 06. 2009 referát – navrhovateľke zaslať podania odporcu (vyjadrenia k návrhu), nakoľko vec bola podaná na Okresnom súde v Košiciach – okolie, kde boli urobené prvotné úkony,

- 15. 06. 2009 vytyčený termín na 26. 08. 2009,

- 26. 08. 2009 pojednávanie, na ktoré sa navrhovateľka nedostavila, termín si v mieste bydliska neprevzala,

- termín pojednávania dňa 08. 10. 2009 – vykonaný výsluch účastníkov, pojednávanie odročené na neurčito s tým, že zo strany účastníkov musia byť doložené žiadané listinné doklady,

- podanie navrhovateľky zo dňa 13. 10. 2009 doručené súdu 14. 10. 2009, v ktorom žiadala predĺženie lehoty na podanie dôkazov do 20. 10. 2009,

- listinné doklady predložené 21. 10. 2009,

- 03. 11. 2009 referát, aby listinné doklady, ktoré predložili účastníci konania do spisu od posledného pojednávania, boli zaslané účastníkom za účelom oboznámenia sa s nimi, výzva právnemu zástupcovi odporcu doložiť pracovníkov vykonávajúcich prácu v mieste – M.,

- 12. 11. 2009 predložené listinné doklady právnym zástupcom odporcu,

- 25. 11. 2009 vytyčený termín pojednávania na 20. 01. 2010,

- 20. 01. 2010 rozhodnutie vo veci – návrh navrhovateľky zamietnutý, rozsudok doručený účastníkom konania – navrhovateľke 18. 02. 2010, právnomu zástupcovi odporcu 10. 02. 2010,

- 04. 03. 2010 odvolanie podané navrhovateľkou,
- po vykonaní odvolacích úkonov spis predložený Krajskému súdu Žilina dňa 20. 04. 2010,
- 29. 09. 2010 odvolací súd zrušil rozsudok a vrátil na ďalšie konanie, okresnému súdu doručený 15. 11. 2010,
- 16. 11. 2010 vyžiadané doklady od právneho zástupcu odporcu a predsedu Matice slovenskej v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu,
- 13. 12. 2010 vytýčený termín pojednávania na 26. 01. 2011,
- na pojednávaní 26. 01. 2011 zistené, že sa nedostavila predvolaná svedkyňa Mgr. D., navrhovateľka na výsluchu svedka, ktorého žiadala vypočuť – F. M. – netrvala,
- podaním zo dňa 28. 01. 2011 navrhovateľka vzniesla námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, z tohto dôvodu bol zrušený termín pojednávania vytýčený na 02. 03. 2011 a spis predložený odvolaciemu súdu, ktorý rozhodnutím zo dňa 23. 2. 2011 nevyhlásil sudkyňu z pojednávania a rozhodovania veci,
- 03. 3. 2011 vytýčený termín pojednávania na 30. 3. 2011,
- na pojednávanie konané dňa 30. 3. 2011 navrhovateľka zaslala faxové vyjadrenie, že medzi účastníkmi prebieha mimosúdne jednanie, ktoré bolo posunuté na 01. 04. 2011 a z tohto dôvodu žiadala ospravedlnenie (tvrdenie o mimosúdnom jednaní po oboznámení odporcu s týmto dôvodom ospravedlnenie bolo nepravdivé),
- 30. 03. 2011 vytýčené pojednávanie na 27. 04. 2011,
- na pojednávanie 27. 04. 2011 sa nedostavila navrhovateľka, ktorá sa na pojednávanie ospravedlnila z dôvodu kolízie pojednávania na Okresnom súde v Košiciach vo veci č. k. 5T/1/2011 a to faxovým podaním zo dňa 26. 04. 2011,
- pojednávania bolo odročené na 25. 05. 2011,
- na pojednávaní 25. 05. 2011 bola vypočutá svedkyňa Mgr. D., pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu vyžiadania si potvrdení z Matice slovenskej o zaradení jej zamestnancov F. M. a H. Z. a preukázanie zrušenia Domu Matice slovenskej v M.,
- 14. 06. 2011 vytýčené pojednávanie na 13. 09. 2011,
- 12. 9. 2011 sa navrhovateľka ospravedlnila na pojednávanie z dôvodu, že mala zlomenú nohu a nie je možné, aby sa takto dostavila na pojednávanie, súdu mala doložiť potvrdenie o práceneschopnosti,

- *d'alšie pojednávanie bolo vytýčené na 05. 10. 2011, navrhovateľka si neprevzala predvolanie na adrese, ktorú uviedla ako svoju kontaktnú adresu M. (zásielka jej tam bola uložená),*
- *d'alšie pojednávanie vytýčené na 02. 11. 2011 – navrhovateľka si na adrese M. neprevzala zásielku, ostala jej uložená,*
- *d'alšie pojednávanie 08. 12. 2011 – navrhovateľka opakovane neprevzala zásielku, bola jej uložená,*
- *pojednávanie vytýčené na 12. 01. 2012, požiadaná polícia o doručenie zásielky navrhovateľke a zistené, že navrhovateľka bytom M., okres K. sa toho času zdržiava a býva na adrese K. Tu jej bola doručená zásielka dňa 02. 1. 2012. Navrhovateľka tvrdila, že v mieste doručovacej adresy si zásielky preberá a chybu urobila pošta,*
- *09. 1. 2012 doručené súdu podanie navrhovateľky zo dňa 05. 01. 2012 – žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré odôvodnila navrhovateľka tým, že požiadala Centrum právnej pomoci o pridelenie právneho zástupcu a z tohto dôvodu žiadala o vytýčenie neskoršieho termínu pojednávania (v záhlaví navrhovateľka na čl. 244 uviedla, že je bytom K., adresa pre doručovanie pošty M.), tvrdené skutočnosti nedoložila,*
- *12. 01. 2012 vo veci rozhodnuté a návrh navrhovateľky zamietnutý, rozsudok účastníkom konania doručený – právnenému zástupcovi odporcu 06. 02. 2012, navrhovateľke 16. 02. 2012 na kontaktnej adrese,*
- *06. 03. 2012 podané odvolanie, odvolací súd rozhodnutím z 31. 07. 2012 zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu, spis doručený dňa 03. 09. 2012,*
- *11. 09. 2012 vytýčený termín pojednávania na 25. 10. 2012,*
- *25. 10. 2012 sa zúčastnili účastníci pojednávania a žiadali, aby do spisu boli pripojené d'alšie doklady a to na strane odporcu uznesenie z výboru Matice slovenskej, ktorý sa konal 27. 10. 2012 (rozhodnutie podstatné pre posúdenie pracoviska Matice slovenskej v M.), navrhovateľka chcela predložiť doklad o pracovisku Matice slovenskej v M. z obdobia, kedy dostala výpoveď, toto na pojednávaní nemala. Pojednávanie bolo odročené na 21. 11. 2012,*
- *podaním zo dňa 14. 11. 2012 navrhovateľka žiadala pojednávanie odročiť z dôvodu kolízie súdnych konaní s tým, že sa má zúčastniť 21. 11. 2012 pojednávania na*

Okresnom súde Košice 2 (doložené predvolanie na pojednávanie). Navrhovateľka sa ospravedlnila ústne a následne ospravedlnenie zaslala písomne,

- 20. 11. 2012 súd zaslal účastníkom konania výzvu, aby doplnili všetky listinné doklady, na ktoré poukázali na pojednávaní dňa 25. 10. 2012, pretože súdu zatiaľ predložené neboli.

- 21. 11. 2012 bola právnym zástupcom odporcu zaslaná súdu zápisnica z 10. riadneho zasadnutia Výboru Matice slovenskej, konaného dňa 27. 10. 2012 a dôvodová správa k návrhu na zrušenie oblastného pracoviska v M. Zároveň bola súdu doručená kópia sťažnosti na Ústavný súd SR zo dňa 09. 11. 2012, sťažovateľka – Matica slovenská žiadala, aby ústavný súd zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Žiline vedené pod spisovou značkou 6Co/159/2012 zo dňa 31. 07. 2012,

- dňa 19. 11. 2012 bola doručená sťažnosť navrhovateľky na postup v konaní, odpoveď daná predsedom súdu po vyjadrení zákonného sudcu dňa 26. 11. 2012,

- odporkyňa listom zo dňa 12. 12. 2012 žiadala predložiť listinné doklady, ktoré sa do toho času v spise nenachádzali (čl. 331),

- dňa 08. 01. 2013 súdom vyžiadané od právneho zástupcu odporcu, či bola prijatá sťažnosť Ústavným súdom SR, z Okresného súdu Košice – okolie vyžiadané listinné doklady navrhnuté navrhovateľkou,

- dňa 17. 01. 2013 oznámené právnym zástupcom odporkyne, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá dňa 12. 12. 2012,

- podaním zo dňa 22. 01. 2013 doručené listinné doklady z Okresného súdu Košice – okolie,

- dňa 23. 01. 2013 vytýčený termín pojednávania na deň 07. 03. 2013 s osobitným prípisom pre predsedu Matice slovenskej,

- termín zrušený na základe ospravedlnenia právneho zástupcu odporcu a vytýčený na deň 27. 03. 2013.“

Vo vzťahu k postupu okresného súdu v tomto konaní predsedníčka okresného súdu uviedla:

„V uvedenej právnej veci zo strany navrhovateľky bola od začiatku konania uvádzaná adresa pre účely doručovania v M., kde však navrhovateľka nemala žiadne miesto

bydliska, ani trvalé, ani prechodné. Ako sama uviedla, išlo o miesto, kde predtým sídlil Dom Matice slovenskej, budova bola navrhovateľkou prenajatá inému subjektu, pričom navrhovateľka pre tento subjekt vykonávala aj práce na dohodu (tvrdenie uvedené navrhovateľkou dňa 25. 10. 2012). Na tejto adrese navrhovateľka prestala preberať súdne zásielky v roku 2011. Následne boli navrhovateľke zasielané súdne zásielky do miesta bydliska a to K.

Krajský súd v Žiline svojím rozhodnutím zo dňa 31. 07. 2012 č. k. 6Co/159/2012 zrušil rozsudok okresného súdu zo dňa 12. 01. 2012 s tým, že uložil okresnému súdu zabezpečiť si zápisnicu zo zasadnutia Výboru Matice slovenskej konaného dňa 02. 6. 2012, na tomto zasadnutí malo dôjsť podľa tvrdenia navrhovateľky k zrušeniu oblastného pracoviska Matice slovenskej v M.

Pre odstránenie rozpornosti v rozhodnutiach Výboru Matice slovenskej sa súd obrátil priamo na predsedu Matice slovenskej, ktorý listom zo dňa 06. 02. 2013 oznámil, že Výbor Matice slovenskej dňa 02. 06. 2012 prijal uznesenie o zrušení oblastného pracoviska Matice slovenskej v M., ale kontrolou bolo zistené, že oblastné pracovisko Matice slovenskej v M. pred rokovaním Výboru Matice slovenskej dňa 02. 06. 2012 neexistovalo a preto ho Výbor Matice slovenskej nemohol zrušiť. Matice slovenská v M. nemala vlastné pracovisko v zmysle Stanov Matice slovenskej, lebo v roku 2005 došlo k zrušeniu Domu Matice slovenskej v M. rozhodnutím predsedníctva Matice slovenskej zo dňa 19. 09. 2005 na základe poverenia Výboru Matice slovenskej zo dňa 12. 03. 2005.

Na túto skutočnosť poukazujem preto, lebo rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 31. 07. 2012 poukazovalo práve na zasadnutie Výboru Matice slovenskej zo dňa 02. . 2012, ktoré sa konalo až po rozhodnutí prvostupňového súdu (rozhodnutie zo dňa 12. 01. 2012) a následne bolo zistené, že toto rozhodnutie bolo Výborom Matice slovenskej v októbri 2012 zrušené.

Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným priet'ahom a tým k porušeniu práv s'ťažovateľov na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci pri zohľadňovaní povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.“.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 207/2013-17 zo 17. apríla 2013 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľky vo vyjadrení zo 14. mája 2013, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, uviedla:

«Ak odporca uvádza, že zo stany sťažovateľky bola od začiatku konania uvádzaná adresa pre účely doručovania v M., tak sťažovateľka uvádza, že tam mala svoje pracovisko, kde zásielky súdu preberala a ak si ich niekedy neprevzala tak sa mohlo stať iba vtedy ak doručovateľka mala dovolenku a túto zastupovala iná, ktorá sťažovateľku nepoznala vtedy sa mohlo stať že zásielka sťažovateľke nebola doručená.

Nakoniec ak odporca doručoval zásielky na obe adresy sťažovateľky tak si ich sťažovateľka obe prevzala, keďže má na niektoré pojednávanie dva originály predvolaní.

Nesústređenost' sudcu odporcu pri predvolávaní na pojednávanie sa taktiež podieľala na neúmernej počte pojednávaní, čo možno zistiť zo spisu súdu.

Sťažovateľka si taktiež nemohla prevziať zásielky zo súdu vtedy keď mala zlomenú nohu. Ako dôvod zrušenia Oblastného pracoviska mali byť finančné nezrovnalosti sťažovateľky (mala niečo zle urobiť, asi niečo ukradnúť, požiadala preto súd, aby uložil MS aby predložila súdu túto správu aj s uvedením dôvodov a aby jej následne súd zaslal túto správu. Súd jej zaslal len správu a prílohy ale dôkazy o tzv. „kšeftoch“ nie. Členovia výboru to dostali. Sťažovateľka vie o tom. Asi to bolo preto, lebo finančné nezrovnalosti mali byť z roku 1999 keď sa dom opravoval. Ak by to bola pravda, tak by sťažovateľka mala dostať 1. výpoveď z dôvodu porušenia finančnej disciplíny a nie z dôvodu zrušenia, pracoviska. Tiež sťažovateľka má dôkaz, že p. E. bol poverený vedením oblastného pracoviska v M. po jej odchode.

Žiadala tiež ako svedka vypočuť ex riaditeľa DMS v K. p. M. Súd ju na pojednávaní informoval, že p. M. má vážne zdravotné problémy a ide na operáciu a následne na liečenie. Tak od jeho výpovede na základe tvrdenia súdu ustúpila.

Sťažovateľka si v Sociálnej poisťovni ale zistila, že p. M. sa žiadnej operácie nezúčastnil.

Vo výpovedi, v spore, odporca uvádza, že v blízkej budúcnosti MS v K. neplánuje vytvoriť ďalšie pracovné miesto. Po ukončení poverenia riaditeľa p. M. mu ale bolo toto vytvorené.»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o určení neplatnosti výpovede z pracovného pomeru sťažovateľky. Zo skutočností uvedených sťažovateľkou a okresným súdom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej alebo právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Navyše, vzhľadom na povahu sporu (pracovnoprávny spor) je potrebné k rozhodovaniu v tejto veci pristupovať s osobitnou starostlivosťou.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobila sťažovateľka (odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 10. februára 2010 podané 4. marca 2010, vznesenie námietky predpojatosti voči zákonnej sudkyni podané 28. januára 2011, odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 12. januára 2012 podané 6. marca 2012), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s nimi musel vyrovnáť. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili celkovú dĺžku namietaného konania, ale na ktorých uplatnenie má sťažovateľka právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jej ťarchu.

Ústavný súd pri preskúmaní predloženého súdneho spisu však súčasne zistil niekoľko skutočností, ktoré spôsobili predĺženie namietaného konania a ktoré možno pripísať na ťarchu sťažovateľky:

- pojednávanie nariadené na 30. marec 2011 bolo odročené z dôvodu doručeného faxového oznámenia sťažovateľky o prebiehajúcom mimosúdnom rokovaní so žalovanou, čo bolo vyvrátené podaním žalovanej zo 6. apríla 2011.

- z celkového počtu pätnástich okresným súdom uskutočnených pojednávaní v danej veci sa sťažovateľka nezúčastnila desiatich, pričom v štyroch prípadoch jej okresný súd nevedel doručiť zásielku na ňou uvedenú adresu pre doručovanie pošty v M. Až na pojednávaní konanom 25. októbra 2012 sťažovateľka požiadala o doručovanie zásielok na adresu svojho bydliska, a to K.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

O nesústredenom a neefektívnom postupe okresného súdu svedčí dvojnásobné zrušenie jeho rozhodnutí v odvolacom konaní. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 104/2009 z 10. februára 2010 bol odvolacím súdom zrušený ako predčasný a čiastočne nepreskúmateľný, pretože okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, čo mohlo mať za následok nesprávne právne posúdenie. Súčasne procesný postup okresného súdu pri vykonávaní dokazovania bol odvolacím súdom vyhodnotený ako taký, ktorým mohla byť odňatá možnosť konať pred súdom. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 104/2009 z 12. januára 2012 bol zrušený odvolacím súdom opätovne ako predčasný, pretože okresný súd neodstránil všetky nedostatky vytýkané mu predchádzajúcim zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol aj na argumentáciu uvedenú predsedníčkou okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 294/13 z 2. apríla 2013, v ktorej poukazovala na rozpornosť predložených

rozhodnutí žalovanej v súvislosti s existenciou jej oblastného pracoviska v M., ktoré malo byť miestom výkonu práce sťažovateľky, ako aj dátum konania zasadnutia výboru žalovanej 2. júna 2012 až po vyhlásení rozsudku z 12. januára 2012, na ktoré odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení poukazoval. Súčasne ústavný súd pripomína, že uvedená okolnosť nebola jediným dôvodom opätovného zrušenia rozsudku okresného súdu z 12. januára 2012.

Ústavný súd uvádza, že obdobia, počas ktorých bol spis okresného súdu na krajskom súde, a to obdobie od 22. apríla 2010 do 15. novembra 2010 v trvaní takmer 7 mesiacov, obdobie od 15. februára 2011 do 2. marca 2011 v trvaní 2 týždňov a obdobie od 19. apríla 2012 do 3. septembra 2012 v trvaní takmer 5 mesiacov, nemožno pričítať na vrub okresnému súdu. Opakované zrušenie rozsudkov okresného súdu krajským súdom však svedčí o neefektívnom postupe okresného súdu, a to predovšetkým vo vzťahu k ním vykonanému dokazovaniu.

Ústavný pri svojom rozhodovaní prihliadol aj na skutočnosť, že posudzované súdne konanie bolo ku dňu jeho rozhodovania zatiaľ neprávoplatne skončené rozsudkom sp. zn. 5 C 104/2009 z 27. marca 2013, ktorým bol návrh sťažovateľky opätovne zamietnutý.

Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí postup okresného súdu v označenom konaní ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a prispel k celkovej dĺžke namietaného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v namietanom konaní došlo k zbytočným priesťahom neefektívnou činnosťou okresného súdu, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala aj priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 2 500 € argumentujúc povahou a charakterom namietaného konania, ktorého predmetom je určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, v rámci ktorého boli vydané už dve nezákonné rozhodnutia, čím pretrváva stav jej právnej neistoty.

Fakultatívna právomoc ústavného súdu priznať primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné priet'ahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení prihliadol na to, že sťažovateľka sa vlastným konaním – neúčast'ou na väčšine okresným súdom

nariadených pojednávaniach, nepreberaním poštových zásielok na adrese ňou určenej ako doručovacej sama pričiniła o predĺženie namietaného súdneho konania. Vzhľadom na správanie sťažovateľky, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti okresný súd vo veci opätovne meritórne rozhodol rozsudkom z 27. marca 2013, ústavný súd považuje za dostatočné konštatovanie porušenia označených práv sťažovateľky, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu, a preto jej primerané finančné zadost'učinenie nepriznal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka bola vo veci úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2013 je 1/6 z výpočtového základu zo sumy 781 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 130,16 € a 7,81 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 275,94 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2013